

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10	frt.	o.	6.
Félévre	5	"	50	kr.
Évnyegyedre	3	"	"	"
Egy hóra	1	"	"	"

Szerkesztői szállás:

belső s'énutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hassenstein és Voglerndi (Neuer Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitási cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

Előfizetési felhívás

„M. KÖZLÖNY“

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10	frt.	o.	6.
Félévre	5	"	50	kr.
Évnyegyedre	3	"	"	"
Egy hóra	1	"	"	"

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Adakozások.

A brassói magyar társalkodó saját körében gyűjtött és beküldött hozzá a honvédménházra 39 forint 20 krt o. é. Az adakozók névsorát lapunk jövő száma hozandja.

Pest, ápril 4. 1870.

(B.) A mai ülés d. e. 12 óra előtt már véget ért s alig hagyott maga után följegyezni valót.

Némi figyelemre méltó mégis történt, ugyanis: a törvény világosan rendeli, miszerint a bírói és képviselői állás incompatibilisek, egymással meg nem férnek. Binder Mihály a m. vásárhelyi kir. táblához ülnöknek kinevezetvé, az igazságügyminiszter interpelláltatott, ki a nevezett ülnököt a képviselőlégről való lemondásra fel szólított, eljárását a háznak bejelentette, s tudatta, hogy Binder képviselői állásáról lemond.

Az ellenzék azonban a törvény világos rendelkezését nem tartotta teljesítendőnek, míg maga a képviselő le nem mond s a miniszter hivatalos rendelkezését sem tartotta elegendőnek s az új választást nem kívánta elrendelni.

Más alkotmányos országban curiously módon történne fel, ha épen az ellenzék szavazza a törvényt ellen; de nálunk már többször megtörtént.

Amde a többség Binder helyére az új választást elrendelte. Tizenkét óra után az osztályok tartottak üléseket.

Azon hír terjedt volt el a lapokban, mintha a n. városi közszolgálati vasútvonalon a szőlői állomás bevezetését legyőzhetlen akadályok miatt annyira kellene hagyni s másfelé vezetni a vonalt, mi nem ok nélkül nyugtalanítja a kedélyeket.

A dolog következtében áll. A kormány a n. városi közszolgálati vonalon eddig történt munkálatozatokat a hiányok ellenőrzése tekintetéből közelebbről megvizsgáltatta s a vállalkozókat azok kiigazítására utasította; de a szőlői állomás felhagyásáról nincs szó, legfeljebb arról, hogy a bevágás egy részét esetlegesen be kell boltozni.

Únanp előtt még napirendre kerül és pedig holnap a fővárosi közszolgálat, azután a budapesti közszolgálat, s ha lehet még a bírák megegyezéséről és a konok pörlekedőkre vonatkozó törvényjavaslatok.

A „hon“-i Fox.

„Aleptalan vádak, megvetésre méltók; a legdühösebb ellenség, kiben csak egy szikra van a fértársaság—szégyenlene, ha kézzelfogható, hamis váddal előállna!“
(Fox 1783 decz. 17. parlamenten beszédéből. Indiabill.)

„A fejedelem engedett rosz tanácsosainak. Tehát Andrassy grófnak köszönhetik a cislajthániai, hogy még ezután is elnyomva fognak tartatni! Tehát a magyar kormány az, mely léténél alig 4-dik esztendejében már más nemzetek jogfosztogatásával foglalkozik! Hát még tovább fogjuk folytatni azon politikát, mely már annyiszor vezetett megsemmisülésünk szélére!“

A magyar kormány örökre elidegeníti Magyarországtól a szláv törzseket. Ellenségeket csinál tözsomszédságában, ellenségeket csinál saját területén. A magyarországi nemzetiségek egyesülnek az osztrák nemzetiségekkel, s a két kormány megbuktatása nálunk közös dologgá válik. Akkor nem 4—5, de 20 millióval fog Magyarország szemben állni! — — — Nézzünk Lengyelországra!“

Ezeket, a magyar nemzeti kormány ellen intézett súlyos vádakokat olvassuk, nem a bécsi „N. fr. Presse“-ben, vagy a szláv érdekeket szolgáló „Zukunft“-ban, sem Miletics

úr „Zastawa“-jában, hanem a magyar parlamentaris ellenzék főlapjában, a „Hon“-ban, (76. szám esti kiadás.)

A ki a deák-párti kormányt ily kárhuzatos törekvésekkel gyanúsítja, Bécsből ír és (Fox)-nak nevét használja jegyül. Ki legyen ő és merre van hazája — ehez semmi köznünk; hanem, hogy körülbelül ugy hasonlít a XVIII-dik század angol államférfiainak ez egyik legnagyobbikához, mint a vakanturás a Mátrához, ezt bátran állíthatjuk — saját szavai bizonyítják.

Ersikve azt írja a valódi Foxról, ki 1775 óta tünt volt fel, mint nagy parlamenti szónok, hogy többek közt leleményességét bánták. De bármennyire is csodálkozunk mi a „Hon“ Fox nevével ékeskedő bécsi levelezőjének reáfogási virtuozitását, elismerve, hogy e részben nagyon-nagyon sokra vitte — még sem tudjuk reá alkalmazni Brugham-nak a nagy Foxról mondott ítéletét: „egyetlen angol államférfi sem ismerte oly behatóan azon országok közügyeit, melyekkel Anglia érintkezett“; és még kevésbé találunk a „hon“-i kicsiny Foxra Gibbon-nak a nagy Foxot jellemző eme szavai: „soha emberi teremtmény nem volt ment oly annyira a gonoszság, hiúság — és hamisság árnyékától is, mint ő“ — t. i. Fox. Mert ez a mi piciny Fox-ocskánk a bécsi viszonyokat sem ismeri, annál kevésbé a hazai állapotokat, s ugy véli Walpolenak a valódi Foxról mondott dicséretét kiérdemelné, mely szerint az angol államférfi „mindenütt első volt a parlamentben — a newmarketi futtatásoknál“, — ha a legvalószínűtlenebb, de legborzasztóbb vádakkal illeti Magyarországot nemzeti kormányát.

A „hon“-i, hamiskás (Fox) az újabb osztrák miniszter-crisis beálltával maga előtt szemlélte már azt, miről oly gyakran szokott álmadozni: a „közösügyes állapot“ megbukását stb. — és el-elandalgott a zavarosban halászás elkövetkezhető édeni napjain.

Mi a „Hon“-nak legújabb bécsi híradóján legkevésbé sem csodálkozunk. Megecs rajta már az is, hogy derékbalí fővezért leczkértetett; miért ne esnék meg hát az, hogy míg ma egyik cikkirő azt hirdeti a legelterjedtebb lap olvasóinak: Magyarország önállása fel van adva, a magyar kormány nem egyéb, mint a birodalmi kanczellár, a közös hadügyér stb. kiadóhivatala: holnap már a másik azt szavalja el, hogy: Andrassy gróf tulnyomó befolyása tartja fenn Lajthánul az elnyomás rendszerét; megfosztja az ottani nemzetiségeket jogaiktól; 15 millió szlávot tesz Magyarország halálos ellenségévé; előkészíti az orosz hódítás útját, létrehozván azt megelőzőleg a 20 millió szláv, magyarellenes confederatiót — vagy coalitiót!!

Iyemiket, ugy látszik, bátran elmondhatnak a nagy államférfiak névsugariban sütköröző cikkirők a „Hon“ hasábjain; a „Fekete gyémántok“ tüzeben és Deleországból gyönyörködő főszerkesztő hagyja őket beszélni, szemképrázató dolgokról, talán azért, mert tudja, hogy lapjában a fekete vonalon felül is regényt írnak és pedig valójában — borzadalmast! Mi köze egy politikai nagy lapnak az igazsághoz? Hisz a poetica licentia e téren is jól fizet!!

Pedig a nagytekintélyű „Pest. Lloyd“ jólértesült, jegynélküli cikkirője az osztrák miniszter-crisisben nem lát okot a komolyabb aggodalmakra. A lajthántúli különböző nemzetiségi pártok előkelő férfaitól vett felvilágosítások alapján ugy vélekedik, hogy egyik oldalról sem törekszenek a kiegyezési mű államjogi alapjainak megingatására, s hogy a magasra emelkedő hullámok ez építményt nem fogják elmosni, sőt aligha érintik is; hogy nincs szó a birodalmi crisisről, nem szándékoznak ott az alkotmányos utat elhagyni.

E jobb értesülésből kiténik, hogy Lajthán túl szó van miniszterváltásról — a mint hogy a császár- király el is fogadta a Hasner-miniszterium lemondását; (Elismeri ezt a „Hon“ 77-dik sz. reg. kiad. főcízikke is.) tehát Andrassy nem támogatta e miniszteriumot és nem segít ennek elnyomni a lajthántúli népeket; — (A „Hon“ 77. száma is így ír: „van okunk örövendni, ha a magyar kormány nem e kabinet (Hasner) javára használta befolyását.“ Nem meri te-

hát 12 óra múlva — Fox cikke után, az ellenkezőt állítani!) — de az alkotmányos elv maga épségében fenntartása, minden körülmény közt elhatározott dolog. Csak a reactio bagoly-fészkeben mozgolódnak és ime ezt teszi a „hon“-i (Fox) is; hanem a „mentő ténny“ eme apostolaira ott sem hallgatnak.

Az ellenzéki angol államfucska tehát csalódott, midőn, magából indulva ki, Andrassy grófot is azon plump államférfiak közé számítja, kik saját fejükre raknak paraszt; szemüvegei homályosak — mert hát egy fiatalon Fox-osodott „hon“-i cikkirő bizonynyal szemüvegét hord az okosabb ábrázmatmutatás kedvéért — mivel még nem termelt meg az az érett gyümölcs, melyről korán és oly sokat méltóztatott álmadozni: a kiegyezési mű szilárdan áll és nem dől össze azok kedvéért, kik, régészeti hajlamaiknál fogva, ismét a romokban szeretnének gyönyörködni; nem fog pedig összedőlni addig, míg nem kerülnek kormányra innen-túl olyan dupe államférfiak, kik beállanak „rosz“ tanácsadóknak azért is, hogy siker esetére mások arassák a dicsőséget, a fiasco odiuma pedig így vagy amúgy, de mindig vállaikra nehezuľjön. Az ilyeszerű államférfiakat keresse az ál-Fox saját jó ismerőit közt, azok közt, kik Lengyelország felé ha néznek is néha-néha, de történetéből okulást meríteni, vagy nem tudnak, vagy nem akarnak; hanem a hübele-balázs minden áron és minden alkalommal izgatva szidalmazó és gyanúsító politikáját tartják egyedül üdvöztetőnek, ugy Magyarországra, mint a birodalomra nézve; a mihez, hogy a valódi, nagy Fox szavaival végezzük, kettő szükséges: „a tapasztalatlanság adománya“ és „a tudatlanság ajánlata.“

Belügy.

A Deák-körben f. hó 4-én értekezet volt, melyen a pénzügyminiszter a határőrvidek polgárosítására vonatkozó törv. javaslatra s a fizetendő járulék arányára nézve adott felvilágosítást. Az értekezlet az előterjesztést elfogadta. — Szóba jött az országgyűlés elnapolásának kérdése is, s a vélemények oda nyilatkoztak, hogy elnapolásról szó sem lehet, csak is tűnény szünetről, mely valószínűleg nagy szerdán kezdődik.

Tizenötezer forintot adott közszélokra a közoktatási miniszteriumnak Báron Benedek, pesti nagy kereskedő. Ez összegből háromezer forintot a Kisfaludi társaságnak, tizenkét ezer forintot a Károlyi társaságnak, a csángó magyarok számára állítandó felsőbb népi iskolai intézetre ajánlott fel.

Selmeczi viszonyok.

A „Magyar Polgár“ márczius hó utolsó napjaiban megjelent számaiban akadémiai viszonyainkat illetőleg botrányos cikkek jelent meg. A cikkek lehetőségig elferdítve írja le selmeczi országos akadémia bensei életét, csak akkor ad — ámbár, mint látszik, kénytelenül — néhány elesett igaz szót, mikor futólag érinti százados hátramaradását felsőbb tanintézetünknek; s óhaját a hátramaradásnak a jövő számára való megmentésében nyilvánítva, súlyos vádat emel azok ellen, kik e nagy sebnek enyhítésére lépéseket tettek; — azok ellen, kiket e tettükért bizalommal üdvözölt a haza messzibb helyeiről nem egy kivált polgár, s kiknek véleményeik támogatására legnagyobb lapjaink: a „P. Napló“, „Hon“ stb. tért nyitának. De nem akarván ezeket használni ellenérveikül, áttérünk a dolog lényegére, csak egyet kérve ki a közvéleménytől, hogy meggyőződésünk szerint ítélje meg: vajjon azok-e a bűnösök erkölcsiileg, vagy törvényszerűen egyaránt, a kik akadémiai szomorú viszonyainknak közvetlen okai, vagy azok, kik ezt megszüntetni kívánván, minden lehető módot orvoslás végett először megragadva, csak legutolsó esetben folyamodtak a nyilvánossághoz. És most beszéljünk a tényről.

Ország-világ tudja már selmeczi akadémia szomorú állapotát, mind a tanügy, mind pedig az ifjusági társasélet tekintetében ki ne botránkoznék meg, látva, hogy ifjaink nagyobb része nem hivatásával ellenkezőleg embert megalázó tivornyaszerű iskola-életben találja kedves örömét?! Nálunk teljesen ismeretlen az előhaladás irányuló

küzdelen. Nevetség tárgya az, ki a figyelmet erre felhívni törekszik; a ki ez állapot megváltoztatásáért szót emel, eseng, az mint leggyűlöltebb ember méltónak tartatik az elítélésre.

Az akadémiai ifjuság két társaságba tömörül. Kétharmadrésze „Burschenschaft“ név alatt szerepel; kissébb részből többen pártonkivüliek, vagy az „önképző-kör“ tagjai. Akadémiai viszonyaink az ifjuság nagyobb része közt, a „Burschenschaft“ társaságához van kötve. Ki belviszonyainkat ismerni óhajta, ismernie kell a társaság működéseit. Itt ezt hosszasan leírni teljes lehetetlen, volt az már röviden ismertetve a „Pesti Napló“-ban, „Hon“-ban, „Heti Posta“-ban, futólag a „Fővárosi Lapok“-ban. A magyar sajtó általánosan rosztalását nyilvánítja, csak a „Magyar Polgár“ cikkirője vette fel az elejtett kesztyűt.

Valóban méltó is ez az elítélésre, mert felvilágosított korunk daczára szégyen-foltját mutatja ez akadémiai miveltésgünnök. A könnyelműség gúnytárggyá tette már intézetünk becsületét. Az idegen, elavult szokások nálunk a nemzeti szellem ellenére nemcsak pártfogásban részesülnek, de rothasztó sebként ragódnak az ifjuság nagyobb részének kebelében.

Kit ne sujtana le helyzetünk tudata, mely meggyalázza bennünk az akadémiai méltóságot?! Vagy azért van ez intézet, hogy tagjain a köznép, — sőt az utcaiz gyermekek — nevéssenek, mulassanak?! Vagy halad-e előre így az akadémia a „M. Polgár“ cikkirője szerint?! Igen: „Liba marsch“-ban, az utcán! S bűn-e, vétek-e ez ellen minden javító erőt fölhevni a sülyedéstől megmentés végett?! Vagy tán akkor is szemet kell hunyni, ha látjuk az évek kezdetén, mimódon fogdoszák be, vagy csábítgatják körükbe a collegialitás barátai az ujonnan érkezett akadémistákat, rámondván ragalmazó szavakkal minden rosztat az önképzés elvére és tagjaira; s az ismeretlen tagok nem ismervén a dolgokat, igazul fogadják a térítő apostolok igéit, s lesznek zászlóvivők.

Szegény haza, hogy nem vagy képes bepillantani e templomodba, hol felült szentélyedet undok tettek moeskolják be! Zenge-dezzen csak dythirambokat a „M. P.“ A teljes chorushan lesz a hazának dicsősége, hirt nagy!!

Mi kifogása lehet valakinek — szól a „M. P.“ cikkirője — az ellen, ha ifjaink vig perczek élvezet megragadni, barátságos összejöveteleket tartanak? Ez ellen semmi szavunk, ha ártatlan és kivált ifjakhoz illő módon történnek; de mihelyt az akadémia becsülete ez által kockára van téve, ott már mi is érdekelve vagyunk, s meg nem szűnünk felelte soha rosztalásunkat nyilvánítani, mert hallgatni, véleményünk szerint, lelkiismeretelleni tény lenne.

Vagy szemet szúr, ha betegeinket ápoljuk? Kérde cikkirő. Lelkünkben pártoljuk a beteg-ápolást; de ha ezt illetőleg valaki a B. társaság pártfogásával áll elé, minden egyebet kiolvashatunk szavaiból, csak az igazságot nem. Mert, ha pártfogásnak abban áll, hogy haldokló pályatársai kérelmét kárörömmel megvessék, midőn ez segélyért esdekel, ha abban áll jóakarata, hogy megmásíthatlan tényképen leszavazzanak minket az üdvös elv kimondásáért: — akkor, kérjük: e nemes tett kinél ne szúrna szemet? S míg egyfelől a tény illusztrálása végett felhívjuk emlékezőtehetségüket azon társasági gyűlésre, midőn a beteg-ápolás ügyében az indítványozó elnököt, kit ez évben temettek el, kényszeríték ép ez indítványáért lemondani, — másfelől fölkerjük a cikkirőt, hogy saját szavainak valótlanágát, ha a mi állításainkra el nem is hiszi, higgye el a nevezett gyűlés folyamáról vitt jegyzőkönyv szavaira.

Vagy nem szép-e az, ha halottainkat mi temetjük el? Szép, de keserű. Ti temettek, mi siratjuk!... Nem szólnánk ellenetek, ha csak a pusztá temetés forogna szóban. De ébredjen fel bennetek a lelkiismeret: mert a halottak sirját ti ássátok saját kezeitekkel. Eltemettek az ifjut, kinek még jogos reménye van az életre, és ezt nyugodtan, szabadon: törvény meg nem büntet. Ha ebben áll halottaitoknak saját költségekeni eltemetése; ha emberhez már többé hasztalanul, istenhez fordulunk, hogy a meg nem érdemelt csapást vegye el vállainkról, hogy

legalább a hitben vetett vigaszunk meg ne törjön. Ha minden szavunkat megmáshatlan tényekkel vagyunk képesek bebizonyítani: állj a közvélemény elé te a B. társaság cikkírója arczpirulás nélkül, s ha lelkiismeretűd szólni képes, töled akarjuk még egyszer hallani: hogy vétek, hogy bűn volt-e esdekelni segítségért szomorú voltunk enyhítésére?!

Vagy példátlan hálátlanság felszólalni e tény folytatása ellen, s az intézet vezetőit, a tanár urakat hirlapokba hurcolni? Tanárainkat, kik vezetőink, segítők a célra, s fenntartói akadémiai életünknek, — szól, vádként a cikkíró. E tételt illetőleg oly dolgot kell megcáfolnunk, mely hamis volta miatt reánk nem tarthat. Hiszen ki szólott a tanárok ellen? Ki hurcolta a tanári kart hirlapokba? Ott nem a tanári kar, hanem az akadémiai igazgatóság volt felelősségre vonva, hogy miért engedte vezetése alatt hallatlan dolgokat történni? És e szavunkat most sem vonhatjuk vissza; mert ha Magyarországnak nincsen ellenőrködő tényezője ily országos intézet vezetésében, akkor a visszaéléseket annak kell kárhozatni, ki a ténnyel szembeállítja. Vagy ha ily ügyben is jóváhagyásunkat kell adni, akkor azt csak úgy tehetjük, ha előbb lemondottunk, vagy nem volt fogalmunk soha semmi üdvös dologról. Micsoda moral szerint lehetne oly elvet felállítani, mely szerint a hálátlanságnak a hibát, a bűnt kell eltakarni? De miért vet hálátlanságot szemünkre a cikkíró? Ha előzékenység észlelhető irányunkban, tetteinknek multhatatlan kifolyása az; s ha van valami megrovandó bennünk, az legkevésbé sem nevezhető hálátlanságnak. Bizonyosság erre a cikkíró is; hisz, mint méltóan kegyelmeztetett fel. Nem veszi-e tehát észre azonnal, hogy a kegyvesztés sokkal kevessebbre becsültetett, semmint rothasztó sebünk gyógyításának netáni nem sürgetése?!

De igaz, nem ment egy bűntől maga az „önképző-társulat” sem, s ezért méltán elítélendő: „rongyosan gravitál” az utcán. Hogy is ne lenne ez bűn nálunk, mikor itt az érdem a gunyában van?!

Ime, az akadémiai ifjúság társas életének legszebb vonásai! Kedélyes, vig collegiális élet!... Lehet-e ezt valakinek védelmezni a lelkiismeret szava ellenére? Lehet a „M. P.” cikkírójának — a „Magyar Polgár”-ban.

„Ha Magyarország akadémiai intézetében ily botrányos tények jönnek elő, melyekből az ifjúság nagyobb részéről csak nemes hivatásának elfeledése olvasható ki; ha az ily kedélyes összefüggéseket is fenn kell tartani — a „M. P.” cikkírójának óhajta szerint — a jövő számára, akkor van-e valami kivétel azon szigorú ítéletből: hogy „a földön talán legbarbárabb nemzet a magyar”?!

Vagy tán azért kell a vádat nyakunkba venni, mert nem tudunk orvosságot lelteni a százados sebre? Visszautasítjuk a vádat, mert mi többször hangsúlyoztattuk már a sajtó terén, hogy egyetlen és sikeres út a megszabadításra abban taláink, hogy az akadémia vitessék el elhagyott régi fészkekből. Mert él bennünk a remény, hogy a hazánk földén és idegen ifjak által bemocskolt hazai intézetünk fényét képes lesz a magyar ifjúság alkalmas helyen visszazselezni, és pedig ott, hol kellő arányban — nem mint itt — képviselve lesz. Addig pedig, míg ide be nem néznek, folja lesz a hazának: keblén korcs szülöttet táplál.

Végeztül ki kell jelentenünk, hogy nem a „Magyar Polgár” cikkírójáért emeltük fel szavunkat, mert minden mivel ember kötelességének ismerte volna az ő szavait felelet nélkül hagyni; de minket felelni az ügy érdeke kénytelenített; más részről pedig azért, hogy kinyilatkoztassuk: miszerint széles Magyarországnak, sőt ennek határain túl sem akadott magyar, vagy német lap, mely ily sötét ügy védelmét saját vállain sajtó terére vitte volna: egyesegedül a „Magy. Polg.” termelé a férges gyümölcsöt.

Több akadémiai hallgató.

Hollán Ernő államtitkár beszéde

(a képviselőház márt. 28-án tartott ülésében)
(Folytatás és vége.)

Eltekintve az előzményektől, melyeket ezen vasutak kiadására nézve Simonyi Ernő képviselő ur közlekedési vizsgálat alá vett, és az eredményekről is szólt. Legelőször azt mondja, hogy őt zavarba hozza a vonalak hossza; azt mondja, hogy ha valamely vasút költségeit megítélni akarjuk, legelőször tudnunk kell, hogy milyen ezen vasutak hossza. Erre nézve igen szívesen fogok neki utbagyoztatással szolgálni. (Halljuk!)

Az 1868-ki 12. t. cz. azt mondja, hogy a két vasut együttesen mintegy 27 1/2 mfd, de ha a törvény mellett megtekintni a képv. ur annak alapját, a ház iródjában letezt szerződést, meg fog abból győződni arról, hogy a Weickersheim-féle

szerződés szól egy vasutról, mely a Drávának teljes partjától Dornóig Zágrábba terjed. Így tehát a vonal hosszánál meg kell különböztetni azon 7 1/2 mfd-t, melyre a Weickersheim-féle szerződés vonatkozik, azután következnek az 1 1/4 mfd-nyi szárnyvonal a hatvan-miskolci fővonalról Miskolcig, végre pedig a 1/2 mfd-nyi vonal Zákánytól a Dráváig. Ez összesen — méltóztatásuk után számítani 29 1/4 mfd. A mi költségeinket ezzel összehasonlítva igaz, hogy az 1868-iki költségvetésben csak 27 1/2 mfd volt felvéve, mert akkor az egyes vonal-szakaszoknak kiépítéséről még azon költségvetésben gondoskodva nem volt. Következett az 1869-ki költségvetés, s ott a képv. ur megütözéssel tapasztalta, hogy ott már 30 mfd-re volt téve a vonal hossza. Nem kellett volna megütöznie, mert ez helyesen történt, a mennyiben a vonal minden létrészeit összevéve, a mi összeszámitásunk szerint e vonalak hossza 30 mfd volt. De utóljára a resultátum az volt, hogy midőn végre befejezték az építést, lett belőle 29 1/4 mfd. És már most kérdem, ha czélszerű intézkedések folytán ezen vonal hosszából 3/4 mfd-t megtakarítottunk, ez is vád a ministerium eljárása ellen, avagy okul szolgálhat parlamentári vizsgálatra? eddig az én felfogásom nem terjed (Helyeslés jobb felől). Véghetlennül megütözött képv. ur azt mondta, hogy az már szörnyűség, a ministerium mily önkényileg jár el, pl. a hatvan-miskolci vonalat, a helyett, hogy görbén építette volna, egyenesen építette, és kérdi: kinek kedvéért tette ezt. Nem is kételkedik, sőt czélzatosan mondta, hogy ez multhatatlan valakinek kedvéért történt. (Zaj. Mozgás jobb felől.)

Már engedelmet kérek, ha valamely vasutnál valakinek kedvezményt akarunk tenni, akkor azt nem az által szokták tenni, hogy lehetőleg egyenes irányban építünk vasutat, hanem az által, hogy ezt elhajlítjuk. (Mozgás balról.) Ha pedig ez sem szolgálna elég érvül a t. képv. urnak, akkor megmondom a forrást, melyből kellő felvilágosítást szerezhet magának. Méltóztatásuk a ház irományából kikeresni a magyar országgy. 1868. július 27-én tartott 271-dik ülése jegyzőkönyvének kivonatát. A 2393. szám alatt meg fogja találni a következőt: „A közmunka- és közl. miniszter jelenti, hogy a hatvan-miskolci vasutvonalon teljesített vizsgálat eredménye folytán mind forgalmi, mind pedig költség-kimélsére való tekintetkél fogva sokkal előnyösebb és czélszerűbbnek mutatkozik: Gyöngyös város érdekeit a fővonalnak országgyűlési határozat által feltételeken engedélyezett elhajlítása helyett, a lehetőleg egyenes irányban vezetendő hatvan-miskolci vasut-vonalból Gyöngyösig kiágazó szárnyvonal kiépítése által elégtíteni ki, s ennélfogva ezen szárnyvonal kiépítését kívánja elrendeltetni.”

A tett jelentés helybenhagyólag tudomásul vétetett. Szükségtelen volt tehát fejét törnie a felől, kinek kedvéért történt a változás, itt van az országgyűlési rendelet (Helyeslés jobb felől). De menjünk már most át a költségekre, melyek ugy látszik szintén némi zavarba hozták a képv. urat. Ismét a törvény nyomán haladjunk az adatokon végig. A törvény azt rendeli, hogy a Weickersheim-féle szerződés szerint mértföldenkint fizetendő fog 339,500 ft. A törvény ismét fel fogja világosítani, hogy ezen költségekben nem foglaltatnak először a zákányi deryei darab; 2-or a kisajátítás; harmadszor az építési felügyelet; 4-er az általános vonalozás; ötödik: a forgalmi eszközök; hatodszor az állomások berendezése. Mindezt hozzászámítva nézzük, hogy a mi előirányzatunk szerint hogy állnak a költségek (Halljuk!) a hatvan-miskolci vasutra nézve, mert előreláthatólag ott igen nagy forgalom fog keletkezni.

A forgalmi eszközök költségei mértföldenként 82000 ft-ban vannak felvéve, így tehát mértföldenként a költség e vonalon tesznek 468,213 ftot, összesen tehát az egész vonalra 7,863,000 ftot. A zágab zákányi vasutnál, addig, míg a forgalom fejlődése annak szükségét kimutatni nem fogja egyelőre a forgalmi eszközök mértföldenként csak 50,000 ft-ban lettek megállapítva, itt tehát a zákány-zágrábi vasutnak költségei mértföldenként tesznek 509,800 ftot, összesen tehát az egész vonal után a költség 6,746,000 ft. És így ismétlem, a mi előirányzatunk szerint, mert a zárszámadás még befejezve nincs, bár erősen meg vagyok győződve, hogy ezen előirányzattal igen csekély eltéréssel fogunk azt bejárni, az összes költségek ténnek 14,609,000 ftot; az időközi kamatok felszámításáról nem szólhatok, mert az a pénzügyminiszter kezelése alá tartozik, de követem az utat, melyet képv. ur követett, és közbevetőleg ugyanannyiba veszem, a mennyibe ő, t. i. 10% ba.

Ha ezt 30 al elosztjuk, lesz 525,605 ft, a mire nézve mégis meg kell jegyeznem, hogy a mikor képv. ur ezen számítás szintén hozzávetőleg tette, akkor tovább haladt és összehasonlítást tett az alföldi vasuttal, a mire nézve bátor vagyok figyelmeztetni a t. házat, hogy az alföldi vasút építési viszonyai sokkal és nagyban különböznek különösen a zákány-zágrábi vonal építési viszonyaitól. A másik körülmény, a mire a t. házat figyelmeztetni bátorodom, az, hogy képv. ur az ő számsításában a kamatlábát mindenesetre magasabbra tette föl, mert ő is nem positive, hanem hozzávetőlegesen tette a számítását. En azonban alapul föl-

veszem az utolsó kamatbiztosítást, mely 6 3/4 %-al jött létre, és ha e szerint számítom a kamatbiztosítást, akkor kijön 35,500 ft.

Ha már most végig nézek ezen egész dolgon, megvallom őszintén, hogy nem tudom, mit akart a t. képv. ur az egész taglalással előmutatni. Mert miként lehessen ezen analysisből bizonylatot felhozni arra, hogy itt talán síkasszások, visszaélések, vagy nem tudom miféle helytelen eljárások történtek volna, azt még csak sejtjeni sem tudom. Legelőbb feleselni kívánhatott velem, a mennyiben ő azt állítja, hogy a magyar állam drágán épít, én pedig azt állítottam, hogy a magyar állam olcsón épít. En ezt most is állítom, ő ellenkező nézetben van. (Zaj a szélső balon. Azért jó lesz a vizsgálat.) Azt mondom tehát neki, tessék a külföldi sajtót, a szaklapokat, melyekkel szolgálhatok, elolvasni. Ezek azt állítják, hogy annyira olcsón épített, hogy valósággal lehetetlen, miszerint sőt ide építették. Ha tehát Simonyi képv. ur azt hozza fel, hogy vasutaink drágák, ennek más, mint feleselési célja nem lehet, de hogy ez ok legyen parlamentári vizsgálatra, azt már egyáltalában nem foghatom fel. (Helyeslés a jobbon és felszólalások a szélsőbalon: De épen arra való a vizsgálat.)

De menjünk tovább. A hatvan-miskolci és a zákány-zágrábi vasutak ügyeinek tárgyalásánál többek közt a képv. ur szóba hozta a befejezési határidőt és azt kérdezte tőlem, hogy komolyan merem-e állítani a ház előtt, hogy ezen határidőt megtartott. Erre azt mondom neki, hogy igenis komolyan mondom most is, mert tréfálózni a házban nem szoktam. A törvény ezen vasutak építésére 22 bavi határidőt állapított meg. Ezen határidő 1869. nov. 18-án járt le és a vasutak mindkét irányban készen voltak, a minnek bizonyosságul szolgál az, hogy a múltani és műszaki bejárás már nov. 29-én és 30-án megtörtént. Jobban és erősebben nem bizonyíthatom. (Helyeslés a jobboldalon.) Azt fogja tán mondani a képv. ur, hogy ezen vasutvonalak csak december végén, illetőleg január elején nyitlak meg a közforgalom számára. Igen természetesen, mert Weickersheim csak a vasutteset tartozott kiépíteni, — a vasutat berendezni és azt forgalmi eszközökkel ellátni a kormány feladata volt, és dicsővéssel mondtam, hogy a legkedvezőtlenebb időviszonyok közt 4 héti idő alatt a munka teljesen be volt fejezve.

Ha visszagondolok azon időre, a mikor a t. képviselő ur oly fájdalmas hangon, mintha csak a sírból szállott volna ki, (mozgás a balon) intézte szavazatát e házhoz és az egész országhoz, hogy ő neki végtelen fájdalomra esik itt egy kinos kötelességet teljesíteni, látom, mint gyönyörködött azon hatásban, melyet beszéde előidézett, és mily emphasisal hangoztatá. (Közbeszólások a szélső bal felől: Az államtitkár ur szert emphasisal be szólni. Halljuk! halljuk! jobb felől.) hogy akkor milyen hatása volt beszédének, és az istentelen közlekedéstügyi miniszter még sem javult. (Derűtlenség jobb felől.) Akkor azt hitte volna az ember, hogy a ház vagy elfogadja a vizsgálatot, vagy pedig ha a ház a vizsgálat elrendelését el nem fogadja, majd Simonyi Ernő képv. ur ismét hazafias kötelességének teljesítésében és folytatásában hajmeresztőbb dolgokat fog előhozni. (Derűtlenség jobb felől.)

En őszintén megvallom uraim, kíváncsi voltam arra. Elérkezett a nap, most nézzük végig, hogy hát mi az, a mit a képv. ur tulajdonképen felhozott. Adatának nagyján keresztülmentem, és őszintén megállom, hogy még csak valami igen komoly kritikát sem találtam beszédében. (Helyeslés a jobbon, zaj a szélső balon.) A mi a többi illeti, azt mondja, hogy ilyen meg olyan közszécsik csináltattak, azután hogy azok itt összeült-köztek, és elörték, meg hogy olyan órházak csináltattak, hogy azokból a bakter alig tud kikütnes kálni, és kénytelen lábvízét használni, és nem tudom, még miket hoz elő. Engedje meg a t. ház, hogy nemcsak általánosságban fogok beszédéről szólni, hanem részleteibe is bele fogok menni, mert én az egészről csak azt vettem ki, hogy pletykák kívül ezen adatoknak semmi alapjuk nincs. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Azt mondja pl. beszédnek további folyamában: „Mutasson a miniszter egyetlen egy vasutat, a hol, kivéve a kassa-oderbergit, a mult kormány oly drága pénzen épített volna vasutat, mint a magyar kormány, vagy hol garantirozott a mult kormány 40,000 ftot” És oly komolyan mondta e kérdést, hogy csakugyan azt hinné az ember, miszerint nem lehet rá felelni. En azonban felelni fogok rá, mert szavamat adtam, hogy felelni fogok és szavamat be szoktam mindig váltani. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) A mi azon kérdést illeti, hogy hol épített a kormány oly drága pénzen vasutat? — erre a válasz igen egyszerű: Scholsem! (Derűtlenség jobb felől) Ha azt kérdezik hol concessionalt és mit concessionalt, erre válaszom az, hogy — fájdalom, nagyon kevés az, a mit concessionalt. Az újabb időből csak kettőt említhetek meg, mert ennél többet nem is concessionalt, egyik az erdélyi piski-petrozseni, mely szárnyvonalal együtt mindössze 38 mtfnyi hosszú és ennek garantálja 46,000 ft. (Felzúgások: No hát!) Azt mondta a t. képviselő ur, hogy mutasson neki ily vasutat; ime mutattam neki (Tetszés

a jobbon). De mutatok neki még egy ily vasutat és, ez a pécs-barcsi. Ennek kiterjedése 8 és 1/2 mértföld és e vasut a lehető legegyszerűbb építési viszonyok közt készült. Ezen vasutnak garantáltját nem tudom megmondani az utolsó félkrajczárig, hanem annyit mondhatok, hogy 39—40,000 ft. (Simonyi Ernő: Igenis 40 ezer ft, de nem több.)

A mi most a többi vasutakat illeti, soha senki sem tagadja, hogy — a mit a képv. ur is helyesen idézett — az államvasút Magyarországon mértföldenkint 715,122 ftba került, és hogy garantálja 5 1/2 % levén, 37,186 ft-ra ruggott; a déli vasutnak Magyarország területére eső vonala került mértföldenkint 747,867 ftba, és hogy a kamatbiztosítás 5 1/2 %-re ment fel. Mindezen adatok legelőbb csak tudományos érdekel bíró értekezés alapját képezhetik, mert más szempontból azokat nem tekinthetom, minután itt sem szemrehányás, sem visszaélés, vagy nem tudom micsoda blut nem látok. Ezen adatok — a mint mondom tehát legelőbb tudományos érdekel bíró értekezés tárgyát képezhetik, és minután örömmel tapasztaltam, hogy képviselő ur behatóan foglalkozott a tárggyal, e részen lehetetlen feltennem, hogy a képviselő ur azt ne tudná, miszerint az építési viszonyok általában, nevezetesen az anyagok és a munka bére ma és azon idő közt, midőn ezen vasutak épültek, legalább is 50%-al változtak. (Helyeslés jobb felől.) Mire akarunk tehát az ő állításai bizonyítékok lenni, azt, megvallom őszintén, nem tudom. (Felkiáltások a szélsőbalon: A vizsgálat szükségére.)

Attért azután egy másik, szerinte igen sérelmes tárgyra. Főlemlítette ugyanis a kassa-oderbergi vasutat.

A mi ezen vasutnak történetét illeti, bizonyára igen jól van értesülve arról, hogy az eredeti concessio azért, mivel a concessionariusok azt végrehajtani nem bírták, több ízben lett átruházva. A legutolsó átruházás, a mely 1869 április havában történt, tulajdonképen csak a legutolsó közgyűlés alkalmával jött létre. Ezen vasutnak, mint mondom, hosszas a története, és az egész concessio igen fluctuans állapotban volt. En azonban nem kétkedem azon, hogy a kormány a többi okmányokkal együtt annak idejében ezen okmányt is be fogja terjesztani.

Csak egyre nézve akarom mégis a t. képviselő urat figyelmeztetni. Ugy látszik, hogy némileg összezavarja a dicasterialis kormányzat eljárását, a parlamentári rendszer szerint felosztott ressortok és az azok élén álló miniszterek felelősségével, mert különben a rendes adreseehez intézte volna ezen kérdést; mely nem a közlekedési, hanem szerintem inkább a pénzügyminiszteret illeti, a ki — meg vagyok győződve — a legnagyobb készséggel fog neki adandó alkalmammal felvilágosítást adni; mivel pedig ugy is még egyéb észrevételeim vannak, nem akarom a t. házat e tekintetben nézeitem előadásával fárasztani.

Ő azt állítja, hogy nincsen egyetlenegy magyar inspector sem, sőt e tekintetben hozzám kérdést is intézett, mire én ez alkalmammal neki válaszoltam, hogy már most, hála Istennek és és annak én örömeim loginkább — két érdemes derék fiatal magyar emberünk van, mind a kettő inspector; Nagy László és Nagy János.

Azt kérdezte a képviselő ur tőlem, hogyan lehet akkor, hogy az illető a ministeriumban van felvéve. Engedelmet kérek, ő a vasútépítészeti igazgatóság tagja, és mint olyan szolgálata a ministeriumban van berendelve, és midőn ily minőségben van berendelve, ugyanakkor szeretném tudni, hogy mire való ezen intéz a kézzel, hogy e kettő közt mily különbség van? Vajjon megszűnik e az által magyar lenni, mert a ministeriumban dolgozik? (Derűtlenség. Helyeslés jobb felől.)

Engedelmet kérek, azon két magyaron kívül, kiket említettem, van egy igen jeles tagja a ministeriumnak, horvát születésű. Azt hiszem, ez ellen sem lesz kifogása, hogy horvát születésű a magyar ministerium tagja, mert elvégre Horvátország Magyarország területéhez tartozik. (Helyeslés.) Van azonkívül — nem tudom számszerint megmondani — igen sok jeles, derék főmőrnök, és ha összevesztjük az egész személyzetet, az összes személyzetnek ma hála Istennek 70% je magyar, és a haladás e téren kétségtelennek mutatkozik. Mutatkozik abban, hogy eleinte ezen intézménynél igen gyéren volt képviselve a magyar elem, mely napról napra folyvást szaporodván, a magasabb állomásokat elnyeri, s előbbre jutnak, ennek köszönhető már most az, hogy a közlekedési miniszter ur az elért haladás folytán kibocsátotta azon rendeletét, hogy ezentul már sem alsó, sem felsőbb hivatalokra többé mások mint belföldiek alkalmaztatni nem fognak. (Tetszés.)

Azt is hozta fel a képviselő ur, hogy a vasútépítészeti igazgatóságunknál alkalmazásban levő egyének, mikor jobb fizetésre vergődnek, alig maradnak ott, igen hamar elhagyják a hivatalt.

Erre nézve azon felvilágosításokkal szolgálhatok képviselő urnak, hogy igen is elhagyják a szolgálatot, de nem azért, minha az ország, nevezetesen a közmunka-ministerium őket rosszul fizetné, de azért, mert nálunk a kipróbált jeles emberek keresve keresik, és kapva kapják oly fizetésekkel, a minőket az állam fizetni soha sem tud; és csak a legújabb időt tekintve, nevezhetnék oly fiatal em-

bereket, kik nálunk magasabb fokokra emelkedvén, azonnal valamely társaságnál alkalmazást találtak, ha tessék, névszerint is elősorolhatom. Ezt nem panaszképpen, de örömmel hozom fel, és ezáltal constatálom azt, a mit a múlt alkalommal mondtam, hogy ezen intézet az ország egyik legszebb iskolája.

Ezentúl egy másik állításában képviselő úr sőtve látja a törvényt és a parlament tekintélyét az által, hogy gyakran változtatások fordulnak elő azon eredeti tervezeti megállapodásokon, melyek szerint az egyik vagy másik vonalnak épülnie kellett volna. Bármi komolyan hangoztatása is a t. képviselő úr ezen észrevételét, én ezt komolyan nem vehetem, mert felfogásom szerint egy novellaris törvény alkotása, még egy létező törvény tekintélyének csorbitását nem képezi, és ha történetik, hogy több mint 400 mérföldnyi vasút építése és munkálata közben, a műszaki tervezet cészésszerű változtatása, a közforgalom és közügyre nézve jónak mutatkozik, vajjon a miniszter ne ragadja-e meg az alkalmat, hogy novellaris törvény alkotás által változtatást indítványozzon? Én azt hiszem, ha ezt elmulasztaná, felelősséget vonna magára. (Jobbfelől helyeslés.) Nem tudok pályát Európában, hol az egyezér megállapított vonalak — megjegyzem még, hogy nagyon kevés pályát tudok, hol a törvény a priori, a vonal irányát oly szigorral meghatározza, mint itt, nincs, mondok, a világon pálya, különösen ha a vonalak előzetesen két, háromasas mérföldre állapítottak meg, hol ne fordultak volna elő oly vonások, melyekre nézve novellaris törvények alkotása által, a miniszter változtatást ne lett volna képtelen tenni. (Felkiáltások jobbfelől: Holnap. Balfelől ellenmondás, Zaj. Elnök csenget.)

Nem kívánok a t. ház türelmével visszaélni, még nincs 2 óra s addig előadásomat okvetlenül elvégzem. A többi közt említette azt is a képviselő úr, sőt kétségbe vonta, hogy a kormánynak joga volna, olyan alkalommal, midőn zárt ajándéki tárgyalást hirdet, annak eredményét felfüggeszteni vagy el nem fogadni. A képviselő úr hivatkozott arra, hogy az iparos és kereskedelmi téren forgott; engedelmet kérek, én akkor nagyon csodálkozom, hogy ha ő így nézethet van; de a mi a minisztert illeti, és határozottan állítom, hogy ha a legelső zárt ajándéki tárgyalásnak hirdetése az ország érdekeire megfelelő s kívánt sikerre nem vezetett, akkor a miniszter azt befejezni nem fogja, hanem új tárgyalást hirdet, s folytathatja mindaddig, míg az ország érdekeivel megfelelőnek találja. (Helyeslés jobbfelől.)

Még egyre válaszolok, a mit a zárány-zágrábi és hatvan miskolci vonalakra vonatkozó mondásaim közben elfeledtem, és a mi ugy látszik, némi feltűnést okozott itt a házban, de a mire, ugy látszik, Simonyi Ernő képviselő úr a múlt alkalommal maga is válaszolt. T. i. azt mondta, hogy az 1868 diki költségvetésben már praeliminált 6 millió forint a következő évben ismét praelimináltot, s hogy hová lett tehát a múlt évi 6 millió, mind a kettő felhasználottat-e. Erre a válasz igen egyszerű, és méltóztatásuk megengedni, ha azt mondom, hogy nem a közmunkaminiszterium budgetjének rendtelensége, de talán képviselő urnak némi járatlansága lehet oka, hogy erre a magyarázatot meg nem találta. (Zaj. Halljunk!)

Ha valamely költségvetésben egyik évre praelimináltunk, pl. hat milliót, és a törvényhozás ezt megsejvazza; ha ugyanazon évben fel nem használtatik, természetesen, hogy annak a jövő évi budgetben ismét helyt kell foglalnia. (Helyeslés jobbfelől.)

Szólt azután képviselő úr egy árlejtési tárgyalásról, melyre nézve, ugymond, a miniszter már interpelláltatott, de nem válaszolt. Egy incidens, mely a tegnapi napon előfordult, a t. képviselő urat arra birta, hogy multkori állítását helyreigazítsa. Én magam is készültem arra, a menyiben a hivatalos okmányokat elhozta, melyekből kitűnik először az, hogy nem a „Zwischenakt“ vagy nem tudom én micsoda zuglap, hanem a hivatalos akták szerint a „Pester Lloyd“, a „Reform“, a „Közlöny“ és az „Ungarischer Lloyd“ hozták ezen közleményt. Ő sem fektet nagy súlyt arra és nem kutatja, hogyan került azon közlemény azon lapba, mely az ő kezeibe került, azt nem akarom kérdezni: minő tévedésben alapul az ő állítása, mert én ezen hirdetésből és az eredeti okmányokból azt látom, hogy a hirdetés február 8-án történt, 9-kén publicáltatott és az offerte beadása febr. 20 kára volt kitűztve, és én határozottan állítom, hogy adott körülmények közt, tekintve különösen azon körülményt, hogy oly munkálatok kiadásáról volt szó, melyeket leginkább pesti iparosok által kívánt a miniszter teljesíteni, ezen határidő megfelelt, megfelelt annál inkább, mert csak kevés nappal előbb lett befejezve a budget tárgyalás, s mert ezen munkát még az év folyamában okvetlenül befejezni kellett, mintbogy azt közforgalmi és egyéb tekintetek mulhatlanul megkívánták. (Helyeslés.) Nem akarok kiterjeszkedni a képviselő urnak a múlt alkalommal felhozott állításaira, de valamivel több elővigyázatot ajánlani bátor vagyok más alkalommal, mert emlékezni fog arra, hogy 24 óra közelejtével nem vonakodott azt állítani, hogy becsületes tisztviselőről, hacsak gonosz számdék és rossz-

akarát közbe nem vegyül, illet feltenni nem lehet. (Helyeslés jobbfelől.) Meglehet, hogy az szerinte constitutionalis, de én az ily eljárással megbarátkozni nem tudok. Én általában, t. ház, ezekből, a miket szerencsém volt előadni, megvallom és ismételtem, hogy a mint első alkalommal és első látászatra és azon hatásnak befolyása alatt, melyet Simonyi Ernő képviselő urnak első fellépése a házban előidézett, én voltam az első, a ki magamra nézve is óhajtottam a vizsgálatot, és a ki ezért ezen vizsgálatot kértem is. Megvallom őszintén, azt hittem, mert magam is ember vagyok, hogy híremem, tudtomon kívül történnék olyanok, melyek nem helyeselhetők, mert a miről tudomásom van, arra nézve nyugodt vagyok. (Jobbfelől helyeslés; balfelől zaj.) A mint mondtam, óhajtottam a vizsgálatot magam is, de a mennyire óhajtottam azt előbb, megvallom őszintén a Simonyi Ernő által felhozott ezen egész sora a tényeknek, bennem tökéletesen más meggyőződést keltett. (Zaj. Ellenmondás balfelől, helyeslés jobbfelől.) Én ezért sem fegyelmi, sem parlamenti vizsgálatot indokolva nem látok. (Helyeslés jobbfelől.) Általában bátor vagyok őt arra figyelmeztetni, (Halljunk!) hogy tres vádakat igen is el lehet mondani akárkinek, de ha a miniszter felszólítására az illető a felhozott vádak mellé a kívánt és szükséges bizonylatokat fel nem hozza, engedjen meg a képviselő úr, maga constatalja, hogy nem vádol, hanem gyanúsít. Megengedem, hogy vannak esetek, melyek a gyanút politikai czélokra is igazolt fegyvernek tekintik. Én e nézetet nem osztom, és én azt hiszem, hogy nincs erkölcsstan a világon, a mely a gyanúsítást az erények közé sorolja. (Helyeslés jobbfelől.) Azt mondta multkor Simonyi Ernő képviselő úr, hogy neki az mindegy, hogy a miniszternek egyoldalú előadása reá nézve semmi értékkel és érvel nem bír. Bocsanatot kérek, én azt hiszem, hogy tartozunk egymásnak azon tisztelettel, miszerint feltegyük ezen házban bármely tagja felől, hogy ha mond valamit, valót mond. (Csenná-iony Lajos közbeszó: A vizsgálat által azt akarjuk.) Simonyi Ernő képviselő urnak derogál mint képviselőnek résztvenni a fegyelmi vizsgálatban, melyet a miniszter elrendelni kész volt. (Zaj. Halljunk!) Azt hiszem, hogy ezen büszkeségével elkésett, miután nem derogált neki oly dolgot ide hozni, a mely ide nem volt való. (Zaj.) Meg akarom engedni, hogy a legjobb számdékból indult ki és meggyőződése szerint cselekedett; de ha ő hazafias kötelességet velt ezzel teljesíteni, nekem szabadon figyelmeztetni, hogy ha ezen az uton halad, megtörténhetik, hogy minden bukott speculáns vagy bármely ambitiosus egyén az ő személyében készséges védőre fog találni; eljuthat azon határig, melyen túl a hazának és közügynek többet árt, mint használ: oda, hol megtörténhetik, hogy pártfogása alá veszi az erkölcsi felelősséget, rehabilitálja a blnt, és jogosultságot vindicál oly eljárásnak, melyet a tiszteséges társaság minden időben kitörtölt a maga köréből. (Élénk éljenzés és taps jobbról.)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése april 4-én.

Elnök: Somssich Pál.
Jegyzők: Jámor Pál, Szell K., Bujánovich Sándor.

A kormány részéről jelen vannak: gr. Mikó Imre, br. Eötvös József, Horvát B., Bedekovich K., Lónyay Menyhért, miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Elnök: Bejelent a beérkezett irományokat és kérévényeket.

Hosszas vita után a ház tudomásul veszi Binder Mihály képviselő lemondását és felhatalmazza az elnököt, hogy új választást rendeljen el.

Mukics Ernő hat. javaslatot ad be. Azután interpelláció intéztetnek a pénzügy, belügy és közoktatásügyi miniszterekhez.

Napirenden van a közp. bizottság jelentése. Térey Pál a közp. bizottság előadója: Olvassa a közp. bizottság jelentését a dunaszabályozásról benyújtott törv. javaslat tárgyában.

A ház szerdán fogja a javaslatot tárgyalás alá venni.

A ház ezután véglegesen megsejvazza a közös magyar-horvát törvényeknek Horvátországban való kihirdetéséről szóló törvényjavaslatot; a Temes folyam és Béga csatorna szabályozási költségeinek beszedéséről szóló törvényjavaslatot; végül a szőlőkötvények szelvényadójáról szóló törvényjavaslatot.

Mindezekről a főrendiház értesítettni fog. Lónyay Menyhért pénzügyminiszter kéri a házat, hogy költségvetési törvényjavaslatát az osztályokban mielőbb, még pedig ma mindjárt tárgyalás alá vegye.

A ház elhatározza, hogy e törvényt még ma tárgyalja az osztályokban s holnap már a plenumban veszi tárgyalás alá. Ez okból a napirend utolsó tárgya: a pénzügyi bizottság jelentése a szab. állampaspálya és más vállalatok jövedelmi adójának megosztásáról szóló törvényjavaslat felett s Tisza Kálmánnak erre vonatkozó határozati javaslata — holnapra halasztatik, s a ház 1/2 12 óra-
kor osztályokká alakul át.

UJDONSÁGOK.

(—) A képviselőtestület közelebbi ülésében azt határozta, hogy a gázvilágító készülék számára a dézmacsúr környékében lévő, Szarvadi-féle telket 3600 frton megvásárolják. E szerint kiállításban van, hogy maga idején hozzá foghatnak e munkához. Kapcsolatosan e hírrel megemlítjük, hogy a szerződés teljesítésére kikötött határidő, nem ez évi október, hanem a jövő év június havában jár le, és így csak akkor várhatunk légszezevilágítást.

(—) Tannerné jutalmára ma került színpadra az „Ördöggrésze.“ Jutalmazandó, kibem már első fellépése alkalmával fölfedezték a szép tehetséget, azóta nagy haladást tett, elannyira, hogy ma már nemcsak az itteni operatársaság, hanem a vidéki színpadok egyik legkiválóbb, jó reményű énekesnője. Ujlag ajánljuk olvasóink figyelmébe a mai előadást, mely bizonyára élvezetdús leendő.

(—) Azon kellemes színházi hírt közölhetjük, hogy Kovács Gyula színházunkhoz szerződötve van, s legközelebb „Mirabeau ifjúságá.“-ban lépend föl. Üdvözlünk!

(—) Folyó évi február 28-án a főrangú társaság által itt Kolozsvárt a felállítandó honvéd zenekar javára egy jelmezball tartatván, annak 600 frtból álló tiszta jövedelme a honvédkertletti főpáncsnoksághoz átküldetett. Ez utóbbi lekötvelezeve érezvén magát ezen hazafias áldozatkészséget tanúsító pártfogásért, siet az ügy nevében a rendező és résztvevő urak s úrhölgyeknek legkiválóbb köszönetét kinyilatkoztatni.

(—) Rendkívül érdekes irodalmi ritkaság. A Stein János könyvkereskedésében egy rendkívül érdekes irodalmi ritkaság tetetett le a napokban eladás végett, a mi, ugy hisszük, a jogtudomány buyárait érdekelné fogja. E ritkaság: „Verböczi decretum tripartitumának magyar fordítása Helta i Gáspártól, Kolozsvárt, 1571.“ 4 drét. A czimlapra és előjáróbeszéd első lapján kívül teljesen ép és jó karban álló példány. S míg List lipcsei könyvtárban a Pesten megvett Nagy István-féle könyvtárban egy ilyen példány árát 80 tallérta tette, — e Steinnál letett példány megkapható 80 forintért készpénzben.

(—) Egy nagylelkű angol nő. Neve: Ladi Milton. E napokban a neudorfi fegyházat látogatta meg s ott 10,000 frtnyi alapítványt tett azon czélra, hogy kamataiból az évenként kiszabaduló fegyenczeknek ruhákat varrassanak. Feltételül csak azt kötötte ki, hogy e ruhák fekete színűek legyenek.

(—) A Csokonai-szobor választmánya Debreczenben elhatározta, hogy a szobor még ez évben fog felállítatni. A szobor a keleti vagy kis emlékerben fog felállítatni. A felállítási költségek fedezésére augusztusban műkedvelői előadás rendezetik, s 40 arany pályadíj tűzetett ki a szobor leplezési ünnepélyén szavalandó költeményre. A pályaművek aug. 15-ig küldendők az emléktársulati elnök, Zsomory Imrehez Debreczenbe. A Münchenben készen lévő szoborról igen tetszőleg nyilatkoznak azok, kik látták, s egyaránt dicsérik benne Iszós művészetét s a müncheni öntőde ügyességét.

(—) Stuttgartban egy Ausztriából oda jött fiatal szabólegény tünt fel, ki számos mesternél keresett munkát, a mi a rendőrség fel nem tartóztatta. Ekkor kiltant, hogy a fétfiruhában egy fiatal leány rejlik, ki ily állítózatban iparkodott munkát és kenyeret keresni. Rendes, szabályszert irományai vannak, s mesterségét jól érti, minél fogva csalárol nem lehet szó. A stuttgarti lapok kíváncsian várják a rendőrség végzését, mely ez esetben oly közel érinti az iparszabadság és némancipatio kérdését.

(—) Az erdélyi egyházmegyei névtár szerint ven e megyében 250 világi pap, 263,384 hívő, 215 egyházközség, 34 segédlelkész, 37 szerzetesház, 327 tanító, 3 női szerzet, 75 gymn. tanár, 9 gymnasium, 6 főnövelde, 59 növendékpap.

(—) A győrtéri vasúti állomásnál márczius 15-én este hat fegyveres csavargó jelent meg, kik e vonatra várakozni látszóttak. A vonat azonban nem lévén fölvenni való az állomáson, időzés nélkül továbbment. Ekkor a csavargók némelyike dorgálni kezdé a többit, hogy miért nem intézkedik jobban a dolgot, ha tudják a szokást. Ezt a vasúttör hallotta, de egyedül lévén visszavonult. Későbbben azonban, a mint némi lármára kilépett, a hidas padlásáról egy embert látott leugrani, rákiáltván, egyszerre három lövés dördült fejére s több alak volt látható a mint a homályban tova eltűntek. A zajra a szomszéd ör is oda sietett s az el-tűntek után kutatott. Meg is találta őket egy földhányás mellett, de, mint feléjük ment, rálöttek. Szerencse, hogy csak sapkáját találták. Három gyanus egyént befogtak.

(—) A Pétervárad városi vízvezetéssel fogják ellátni, még pedig gázcsövek segítségével fogják oda szivattyúzni a vizet.

— Kolozsmegye börtöne a napokban ismét szökési kísérlet színhelye volt, s nem ez, hanem az a feltűnő, hogy valamennyi rab el nem szökik e rozszart épületből, mely épen arra nem alkalmas, a mire használják. Mint tudjuk, a törvényezéki elnök már több ízben előterjeszté a bizottmányi gyűléseken, milyen sürgőssé vált egy czélszerű fegy-

báz építése, mert a jelenlegi a mily kevésbé felel meg a közbiztonsági czélnak, ép oly egészségtelen is. Hogy mily erős zár alatt vannak e gyenge falak közt a fegyenczek, arról tanuskodik azon körülmény, hogy megőrzésük végett mindig katonai erőt kellett igénybe venni, rozsz levegőjét pedig magyarázza az, hogy a tisztviselőknek a személyes vagyoubiztonság érdekében kifejtett erélyük folytán a különben is szűk helyiség túl van halmozva foglyokkal, s mert a nehéz rabokat kórházba szállítani nem lehet, a börtönben pedig arra való külön szoba nincs; megtörténik gyakran, hogy beteg és egészséges együtt van, minek következtése könnyen elképzelhető. — A bizottmányi gyűlés az el-nök előterjesztését magáévá tevén, feliratot intézett e tárgyban a kormánynoz, még eddig azonban ezen égető kérdés nincs megoldva. — Tapasztalásból tudjuk, mennyire igyekeznek segíteni kormányunk, a hol csak lehet, s késéget sem szenved, hogy előbb annál jobb, arról a fennebbiek eléggé tanuskodnak.

(—) Brassó mellett egy kis faluban egy nyugalmazott hivatalnok élt visszavonulva magános kis házában. Odajövetele után néhány nappal egy Wertheim szekrényt hozatott szobájába. A mult napokban elutazott s gazdaszonyát is elbocsátotta, hogy a ház egészen újra maradjon. Mig távol volt, tolvajok törtek be lakára, és az egész vas szekrényt ellopták; de mennyire csodálkozhattak, midőn azt nagy ügyvel bajjal feltörték s abban nem találtak egyebet, mint egy nagy papirost, melyre az volt írva: „Szegyejétek el magatokat, ügyetlen gazemberek!“ Az értékes tárgyakat, pénzt és papírt a hivatalnok egy félreeső hombarba tette el, rozszart butorok és kopott csizmák közé, és szerencsésen ott is találta meg. Így írja a „Hon“ minden nagytítás nélkül. (?)

(—) Lipszén, Huszt mellett, közén nyomait felezték fel. Ha a szerencse kedvez, bányát nyitnak.

(—) Nagy-Váradon közelebből egy háromszaru bikát vágtak le. Fejét a pesti muzeumnak küldték.

(—) Debreczenben egy csatorna ásás alkalmával a munkások csekély mélységben a föld alatt egy cserépi korsóban nagy mennyiségű, tizenhatodik századból való magyar, porosz, lengyel és német ezüstpénzt kaptak.

(—) Egy százhat éves ember él Losoncban, ki még most is oly jó erőben van, hogy egy 35 fontos csomagot könnyedén elvisz baza. Sirköveket metsz, a nélkül, hogy szemüveget használja.

(—) Sok mindenfélét ásnak ki Pécssett a gázcsövek lerakása alkalmával. Így egy római sírt, s majdnem egészen ép török falat fedeztek fel. Az egykori Dominicanus kolostor helyén egy barát csontvázát ásták ki, s az elemi iskola előtt, hol egyszer török fürdő volt, szintén néhány csontváza akadtak.

(—) Az eszék-villányi vonalba eső drávai vasúthid, mely már majdnem készen volt, a napokban leszakadt; a munkások közül többen vízbe fulltak, 8 megsebesült és 4 nyomtalanul eltűnt. E szerencsétlenség folytán a fennírintett vasútvonal megnyitása halasztást fog szenvedni.

(—) Hibaigazitás. Lapunk mult száma „színház és művészet“ rovatában, hibásan áll „magyar fantázia“ magas fantázia helyett.

KÜLFÖLD.

Páris, apr. 4. A törvényhozótestület mai ülésében Grevy a senatus-consultum iránt interpellál; Grevy szerint a senatus-consultum által a nemzetnek az alkotmányozó hatalom nem adatik vissza, mivel a császár a plebiscitum jogát fentartja, a plebiscitum pedig csak a despotismus eszköze. Olivier hosszabb beszédben védi a senatus-consultumot; Franciaország ezen consultum által ép oly szabadságot fog élvezni, mint Angolország és Amerika. Olivier végül a kamara bizalmát kéri.

Páris, apr. 4. A törvényhozó test ülésében Picard hevesen kikel a plebiscitum ellen, és azt mondja: Ha a népszavazás megelőzend a kamara tárgyalásokat: elfogadjuk azt; ha azonban nem előzöndi meg: nem fogadjuk el. Martel fienn akarja tartani a jelenlegi kabinetet; mindazáltal elítéli a plebiscitumot, és azt kívánja, hogy a népszavazás a senatusban bekövetkezett tárgyalások utáni időre halasztassék. Andolara azt kívánja, hogy a senatus consultumból hagyassék ki, a császárnak joga, a népre hivatkozhatni. Jules Favre a plebiscitumot a személyes uralom pazarlásához való viszatérésnek és a despoticus hatalom tökéletes visszaállításának tekinti. Gambetta holnapra akarja a vitát halasztani. Az ülés bezárása iránti javaslat 151 szóval 4 ellen elvetették, mindamellett az ülés 6 1/2 órakor bezáratott. A vitákat holnap folytatják.

A felsőház f. hó 1-8-ai ülésében az irlandi béke megőrzése iránti bill az alsóházról visszakerült, — lord Granville indítványára a ház nem ragaszkodott azon indítványhoz, melybe az alsóház nem egyezett bele. — A bill tehát csupán a királyi szentesítést várja, melynek — mint mondák — még 2-án meg kelle adatnia.

A florenzei kamra f. hó 1-8-ai ülésében Morrell egy javaslatot fejtetett ki a politikai eskü eltörlése iránt, — melyet ő haszontalannak tekint. — Lanza belügyminiszter napirendreterést indítványozott, — a mit a kamra meg is szavazott. — Barcelona, apr. 5. A katonai sorsolások alkalmából torlaszokat raktak; a rend helyreállítására katonaságnak kelle beavatkozni, mely alkalommal 10 ember megöletett.

Rodas tábornok Puerto Principe-ben egy kiáltványt adott ki, — melyben kijelenti, hogy a fölkelők elleni hadműveletek most már nagyobb erélyvel s szigorral fognak eszközöltetni, — azonban amnestiát ajánl föl mindazoknak, kik gyorsan megadják magukat, — a forradalmi mozgalom főbb vezetőinek kivételével.

Mint Washington-ból, mart. 31-ről távirják, Grant elnök egy, a congressushoz intézett külön

úzenetben azt mondja, hogy az 15-ik alkotmányi módosítvány 4 millió embert rubáz fel szavazat-joggal; — hogy ez utóbbiaknak igyekezniük kell méltókká tenni magukat új kiváltságukra; — hogy az eddigelő kegyelmebb néposztálynak a haladás-nak semmiféle törvényes kiváltságát sem kell meg-tagadnia az új polgároktól; — s hogy az alkot-mány készítői azt hitték, miszerint a köztársasági kormányforma nem maradhat fenn tartósan a nél-kül, hogy az értelmiség s nevelés általánosán el ne terjesztessék a nép közt. Az elnök a congres-sust intézkedések tételére szólítja föl, a népvoc-lés előmozdítása végett, s a népet arról való gon-doskodásra sürgeti, hogy minden politikai joggal bíró egyénnek alkalmat legyen, ismeretét szerezni, — mivel a 15. módosítvány által czélba vett jóté-ményi caupán ily eszközök által biztosíthatatik.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

A közönség köréből. *)

A „Gazetta Transilvaniei” szerkesztő-ségének.

Mióta a nyomtatás mesterségét feltalálták, akkora hazugság és rágalom sajtó útján világot nem látott, mint a milyet a „Gazetta Transilvaniei” 11-dik száma február 7-én személyem és hivata-los eljárásom ellen hoz.

Egy román tourista, vulgó vándor madár, oly dolgokat beszél el személyemről, melyek egy afrikai Kannibált is megbélyegeznének.

Ha csak valamely tény volna poetica licenti-ával elferdítve: kötelességemnek ismerem e vándor madarat, a tény száraz eladása által helyre-igazítani. De mintán adatai és tapasztalatai nem egyebek valótlanságnál, alaptalan rágalmaknál, me-

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtó-hatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

lyeket a Pandora szelencéjéből szippantott: feleletre méltóknak nem tartom. Az egész rágal-mat a magyar haza színe előtt ezzel ünnepélyo-sen visszautasítom.

Figyelmeztetem a vándor madarat, miszerint ha utazásában a tudás szomja bántja: válogassa meg a kufőt s ne dőljön neki minden pocsolyának, mert a meg nem válogatott ital émelygést, s még kólikát is okozand.

Figyelmeztetem az érdekes szerkesztő urat is: hogy lapja hiteles és becsülete az ön hitelétől és becsületétől elválaszthatatlan, és valahányszor hasábjait ily szentes dolgoknak megnyitja, az ön szer-kesztő kezei is bepiszkolódnak. Legyen meggyő-ződvé, hogy az ily légből kapott rágalmakért járó büntetéspénzekből — mint ezt ön oly magas államgazdasági bölcsességgel indítványozza — fel-legvárakat igen, de román akademiát nem fognak alapíthatni; az ily alaphoz építendő színházak sem

lesz soha a román műveltség terjedésének templo-ma. Végre ha akarók, tudhatnák, hogy — a mint önök nevezik — „Tófalva tyrannusa,” jogos kö-vetelesének törvény útján történt érvényesítése ál-tal, semmi zsarnokságot el nem követett, mint el-követtek rajta azok, kik egykor törvényellenes uton — igazán tyrannice — vele megosztottak; tán épen ezért nincs most kedve a nemes bárónak senki számára nova donatiókat adományozni. Póka, 1870. márciusában.

Tolvaly Ferencz,
szolgabíró.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Április. 6-a: 5%. Metaliques 100 frt 60 75. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt 70.—. Kamat 60 75. 1860. Kölcsön 97 40. Bankrészevny 722. Hítel-intézeti részvény 200 frt 262.60. London 10 ft st. 100 frt. 23 1/4 kr 123.90. Ezüst 120 75. Cs. királyi arany 5.85.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 78.75. Temesi 77 50. Erdélyi 75.50. Horv.-Slavon 83 50.

HIVATALOS.

143, t. 89. 1870.

175

1—3

Pályázati hirdetés.

A kolozsvári római katolikus főgymnasium és az ottani elemi főtanoda szá-mára egy rajztanítói állomás rendszeresített évi 700 frt. oszt. ért. fizetéssel, köte-les levén a beállítandó rajztanár hetenként a főgymnasium 4. alsó osztályában a fő-méltóságú vallás és közoktatási m. kir. ministeriumnak 1868. i. 14464 szám alatt kiadott gymnasiumi tanterv 22-ik és 23-ik §-a tartalmaként 16 órában, — az elemi főtanodában 4 órában, a mesterinasoknak 3 órában rajztanítást tartani; ha azonban az ezen rajztanítói állomásra pályázó képes leend a gymnasium 1-ső, 2-ik osztálya-ban hetenként szépirást is két órában tanítani, amaz 700 frthoz, még 125 frt. o. ér. a-datik, és e szerint mint rajz és szépirást tanító évi 825 frttal leend ellátva.

Ezen állomás betöltésére névvel ezezzel pályázat nyitattik. Pályázni szándékozik felhívni, hogy a Kolozsvárti székely erdélyi római katolikus ideigl. bizottmányhoz czimzett folyamodványait — melyekhez keresztleve-lük, a végzett tanulmányokról, a rajztanári vizsgának jó eredményéről, letételéről, erkölcsi életéről s netán eddigi alkalmazásukról szóló bizonyítványok és szabály-szerű minősítvényi táblázat melléklend, s az is megjelendő, hogy a magyar, né-met s eshetőleg román nyelvben menynyiben jártasak, és az így felszerelt folyamod-vány — ha már alkalmazásban lennének — illető eljárásuk útján, különben pe-dig közvetlen — ezen római katolikus bizottmányhoz, folyó évi **május 31-ik nap-jáig** — beküldendők.

Kolozsvárt, az erdélyi római kath. ideigl. bizottmány 1870. ki március 21-én tartott üléséből.

176.
1870.

(167)

(2—3)

Árlejtési hirdetmény.

A n. enyedi m. kir. országos fegyintézetben szükségessé vált helyreállításokat, és pedig egy áttó és egy fűrdőháznak felépítését, az intézetet körül övedző fal cse-repezését, vakolását és meszelését, három bejáró nagy kapunak és két ajtónak le-endő elkészítését, az intézeti összes épületek külső falának újból festését, a sáta-udvarra vezető folyósó kavicsolását és az arra nyíló két ajtónak megigazítását és befestését a főméltóságú m. kir. igazságügy ministerium folyó év március 24-én 5655 sz. alatt kelt kegyes rendeletével az ez iránt szerkesztett terv és költségvetés szerint, mely utóbbiban az összes költségek 3982 for. 57 kral vétettek fel, enge-délyezni méltóztatván, e helyreállításoknak és felépítéseknek biztosítása tekintetéből az említett fegyintézeti irodában folyó ápril 25-én reggeli 10 órakor nyil-vános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók azon kijelentéssel hivatnak meg, miszerint e vállalathoz az előszámított összeg 5%-re lesz kiegészítendő, min-denki hozzá szólhat.

A fennebbi napig az előszámított összeg 10%-val, mint biztosítékkal megter-helt, s az ez iránt megállított feltételek értelmében szerkesztett írásos ajánlatok is el fognak fogadlatni, melyek csak a nyilvános szóbeli árlejtés bezárta után lesznek felbontandók.

Az épités alapjául szolgáló műtani iratok az említett fegyintézeti irodában a szokott hivatalos órák alatt az árlejtés előtt is bármikor megtekinthetők.

N. Enyeden 1870 április hó 1-én.

A magyar kir. orsz. fegyintézet igazgatósága.

(161)

(3—3)

Haszonbéri hirdetmény.

Az Oláh-topliczai és mesterházi nemes birtokosság határozata folytán, közzé-tétetik, miszerint az O.-topliczai határon, a ns. birtokosság tulajdonába lévő gyógy-tartamu melegfürdője, a birtokossági külön havasi legelőjével, e folyó év **április 25-kén**; a mesterházi birtokossági külön havasi legelő pedig **április 26-kán** kizárverés útján 3 egymásután következő évekre, haszonbérbe adatik. A feltéte-lek az alólírt albiztosnál bár mikor betekintheők.

Magyaró, 1870, március 27-kén.

WÁGNER GYÖRGY, aligazgató.

NEM HIVATALOS.

(181) (1—5)

Lóhermag legszebb stiriai mázsája 26 forint,
nemkülönben
mindenféle **MAGVAK** kaphatók

Karváz Gyula

magkereskedésében Kolozsvártt,
főter gr. Teleky Domokos-ház.

Legkitünőbb Cubai kávé 1 font csak 96 kr.

(174) (1—3)
Az 1870-dik évi töltési bel- és külföldi ásványos gyógyvizek kereskedésembe megérkeztek és jutányos áron kap-hatók: továbbá ez idényre is ajánlom mindenféle színű olajban tört és víz festékek, tisztított moderateur-lámpa olaj, barna és fehér firnisz, bel- és külföldi butor-, bőr-, szoba padimentum- és kocsilack raktáromat, a lehető legjutányosb árak mellett.

Új tojás festék többféle színben kis üvegekben.

Friss Pecze-szent-Mártoni 00 liszt.

Finom asztali piros-bor, kupája 60 kr.

És mindenféle fűszer-nemek jutányos áron kaphatók,

CSIKY IMRE,
fűszer kereskedésében Kolozsvártt.

Friss Erfurti vetemény és Gazdasági vető magvak.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Aapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Főtanoda Pandor Scania - Beci City Napoca.

Husvétí pirostojások

kitünő szépségű és a legnagyobb választékban találhatók

Tauffer János cukrászatában.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesíttetnek.

(179)

1—3

Gyógyászati jelentés Breszlauból.

Hoff János ur központi raktárának, Bécs, 11.

Kärntnerring 11.

Breszlaub, 18 február 1870.

A midőn tekintetes urak azon készségért és szíveségért, a melylyel kérésem-re szegény kerületem több betegét számára malátát kivontak — egészségi sörűt küldött, legőszintebb köszönetet mondok, alkalmat veszek gyártmányának kitünő hatását ne-hány szóval megemlíteni. Mint a felebarátok tudatlanságára spekuláló s a legkülönfé-lőbb alakban megjelenő kurusolás ellensége, önnek gyártmányairól is rossz biele-mem volt. Hanem malátakivont — egészségi sörének használata és hatásának pontos szemlézése után, kénytelen vagyok előbbi előítéletemet azok ellen visszavonni. — A sör mindazoknak, a kik azt utasításom szerint használták, igen jó szolgálatot tett. A betegek mind idült tüdő-gümóban szenvednek, kiknek emésztésére erősen meg-volt rongálva s kiknek erőállapota kevés vigasztalást nyújtja. Gyógyítani readeletek ezen baj ellen nagy számmal tettek, hanem a betegek szomorú anyagi helyzeténél fogva ezen readeleteket nem lehetett ott, hol megkívántott, házi ápolással segitni, tehát kesély eredményt eszközöltek. — Önnek malátá-kivonata többet tett mint vártam. Rendelte a betegek emésztését s ez által emelte a táplálást; szelidíté a köhögési ingeret s a betegeknek üdítő almat kölcsönzött. A legűbben közülök meghatólag köszönik nekem a jótéteményt s már ma is néhány palack elhasználása után, kiné-zésűknél fogva bizonyítják, hogy az egészségi sör nekik egy kitünő pótléka minden más, emésztőszerveikre nézve igen nehéz tápláléknak. **Dr. Juliusburger,**
gyak. orvos sat. kerületi szegények orvosa, Klosterstrasse 15.

Itt következik még egy orvosi levél vége, a Hoff féle malátá egészségi csoko-ládé s mell-malátacukorkák gyógyhatására vonatkozólag. — Megőldve néztem a vezedelmes, engem győtrő köhögés mellett, melynek kihányása vérrel volt vegyűlve, a tüdőszékhühdés elébe, midőn önnek malátá-egészségi csokoládéját, naponta 2 csé-szt, mellmalátá-cukorkáit naponta 10 darabot, kezdém használni, mire a köhögés naponta szelidebb és ritkább lön s erőm teljesen helyreállt.

Elgondolva a számtalan, már megjelent orvosi nyilatkozatra, valamint a több több mint háromszáz kórúrtól kapott bizonyítványra a Hoff-féle malátá-készítmények gyógyhatását illetőleg, lehetetlen, hogy a közönségnél minden, netán még lehetőleg fennmaradt kétség azok valódisága és jósága ellen el ne enyészszék.

Óvás, hamisítás és utánzástól. Malátá-készítményeim minden ragjegyén e névönös látható:

Hoff János.

Kolozsvártt valódi minőségben csak **Karváz Gyula, Seges-vártt** csak **Teutsch J. B.** urnaknál kaphatók.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket
levél általi uton gyógyít a nehézkör valódi orvosa **Dr. Killisch**
O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse № 45. Eddigélé 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) 1/4 (14—156)

(170) (2—4)

Pályázat
Az előpataki fűrdő orvosi állomásra, melylyel az ez évi május 15-től szeptember 15-ig tartó idényre, 150 o. ért. frt. fizetés, és szabad la-kás van egybekötve.
A pályázni kívánó, s mind három hazai nyelvet bíró orvos tudorok folyamodásukat s tudori okleveleiket, eredeti vagy hiteles másolatban f. év **április végéig** Felső Fehérmegyében Hídvegre birtokossági elnök, gr. **Nemes János**hoz megküldeni sziveskedjenek.

(154) (4—*)

Fogorvos
és fogművész

Bikafalvi Máthé Domokos
Bécsből.

A legjobb és legszebb fogsorokat és szápadlásakat Vulcanitból a legújabb **amerikai** mód szerént készít, és minden fájdalomnél-kül helyez a szájba; továbbá **odvas fogakat amerikai jegecz arannyal**, vagy más tartós anyaggal töl-m (plombiroz) és az által azo-kat a fájdalomtól és végrőlástól sok éveket megment, az oly rossz fogakat és gyökereket, melyek a szájban mind az **egészségre** mind pedig a többi ép fogakra kártékonyan hatnak, az úgy nevezett **kéj-gáz** (Lusztgas) alkalmazása alatt veszi ki, a nélkül hogy a fogbetegnek **legkevesebb fájdalmat okozna**, mely műtét alig **1—2 perczig tart.**

Lakása: **Nemzeti Szállodában**, (hol a közönség ké-nyelméről is van gondoskodva.)

Rendel: reggeli 9 órától délutáni 5 óráig. Tanácsadás, és foghúzás a szegényeknek ingyen.

Kolozsvártt, ápril végéig fog maradni.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Melléklet: Preis-courant des Damen-Kopfputz-Magazins der Frau Antonia Morgeneier in Wien.

Iskola Aapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Főtanoda Pandor Scania - Beci City Napoca.

(177)

(1—3)

Hirdetés.

Mostan következő Sz. György napi bé-költözésre, kerestetik kül-monostortozá-ban, vagy a város akármely külső részé-ben egy uri lakás kerttel, istálóval 4 lóra, 1, 2 vagy 3 évre kiadandó; ezen kívül a városban több szobából álló nagy szál-lásra is szükség lenne, — kinek ilyszertű kiadó alkalmatossága lenne kiadandó, méltóztasson

GYULAI SÁMUELT,

bel farkasutca 81. sz. háznál értesíteni, kinél, leánya elhalván, több jeles és válo-gatott Zongora koták vagynak ocsó áron eladandók, és egy új Schweighofer zongora.

(178)

(1—3)

Egy nagy, jó, erős utazó **üveges kocsí eladó.**
Értekezhetni az ára eránt, és megnéz-hetni szentegyházutczában **485** ház-szám alatt.

(180)

(1—3)

Az óvári tizedben, kenyértcza szeg-létén fekvő 238 sz. alatti **ház és telek,**
a Kis-Szamoshoz nyuló kerttel, örök-áron eladó. Értekezhetni iránta ügyvéd Csulakkal, óvár 230 számú háznál.

(111)

(8—8)

!!! Kézet kell nyújtani a szerencsének
WOLFF LOUIS-nál !!!
Ezen jelző alatt előbbi húzásoknál 152,000, 103,000, kétszer 102,000, kétszer 100,000, három szor 50,000, 30,000, 25,000, valamint sok 12,000, 10,000 és sat. nyereményt esett üzletben, ritkán fizetett ki gyűjtőde érdekeltjeinek annyit tetemes nyereményt és „szerecsen gyűjtőde” hírt méltán megérdemli.

Ápril 20-kán
lesz az új s az államtól biztosított pénzkisor-solás húzása, s nagy választékban kaphatók: egész eredeti sorsjegy (nem igérvény) 4 ft o. é. 161 „ „ „ 2 ft o. é. negyed „ „ „ 1 ft o. é. 28,900 nyeremény közt következő főnyere-ményeknek kell **4 millió, 296,000** összegben megjelenni.

250,000, 150,000, 100,000, 50,000, 40,000, 30,000, 25,000, kettő 20,000, három 15,000, négy 12,000, 11,000, öt 10,000, öt 8,000, hat 6,000, huszonegy 5,000, négy 4,000, harmincz-hat 3,000, százhuszonhat 2,000, hat 1,500, kétszázhat 1,000, sat. sat.
Bérmentes és az összeggel ellátott megrende-léseket pontosan megküldök minden világírszbe. Minden résztvevőnek az állampeséttel ellátott ere-deti sorsjegy (nem igérvény) küldetik meg; hasonló-képpen megkapja mindenki húzás után a hivatalos kisorsolási lajstromot.

Tessék egyenesen **WOLFF LOUIS,** bankárhoz Hamburgban fordulni.

Különösen arra figyelmeztetek, hogy a hi-vatalosan megállított húzás nap **ápril 20-ka**, minden má sállítás hamis.

(173)

(2—3)

Eladó birtok
Erdélybe, Háromszéken, Kézdivásár-helyhez 3/4, Sz. Györgyhöz 4, Brassóhoz 8 óra járásra Alsó-Csernátónba 100 hold első minőségű szántó föld, és kaszáló, 2 nyír erdő, 5 hold belsősételek, gazdasági épületekkel; az országútra nyuló. Értekez-ni lehet iránta Zilahon, vagy Szágysegen bérmentes levél által

BENKŐ ELEKkel.

(109)

(14—*)

100,000 darab pengő ezüst tallér?
folyó év április 20-kán
lesz **Hamburg város** igen nagyserű **DIJ-KISORSOLÁSA**
a melynek folytán csak kevés nap alatt csaknem 2 millió darab pengő ezüst tallér fog kifizetetténi felosztva
100,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 16,000, 12,000, kétszer 10,000, 8,000, kétszer 6,000, há-romszor 5,000, hatszor 4,000, ötször 3,000, husz-szor 2,000, harminczszor 1,500, egyszázharmincz-szor 1,000, kétszázharmincz 400, háromszázharmincz-öttször 200, huszonnyolcszor ötszázszor 100, 60, 40 sat. sat. tallér nyereményre.

Csak nyeremények húzatnak
4 o. é. frt. beküldése mellett egy egész.
2 „ „ „ „ „ fél
1 „ „ „ „ „ negyed
sorsjegyre, a fennebbi húzásra érvényes eredeti állam sorsjegyeket (nem igérvényeket) a legta-lyabb vidékekre is pontosan és titkattartással megküldök.

Nyeremények és hivatalos húzási lajstromot a húzás után azonnal megküldetnek.

Tessék minél előbb bizalommal fordulni ál-lírtak a szerencsétől különösen kedvelt bankháza-hoz **HECKSCHER ZSIGMOND,** Hamburgban.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Melléklet: Preis-courant des Damen-Kopfputz-Magazins der Frau Antonia Morgeneier in Wien.

Iskola Aapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Főtanoda Pandor Scania - Beci City Napoca.